

บันทึก

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายตามข้อ ๔๒ และข้อ ๔๔ แห่งประกาศของ
คณะกรรมการ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕
(การรับรองการประชุมกรรมการและการจ่ายเบี้ยประชุมให้ผู้ช่วย
เลขาธิการ ก.พ. ซึ่งไปประชุมแทนเลขาธิการ ก.พ.)

สำนักงาน ก.พ. ได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๗๐๓/๐๔ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๓๓ ถึง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า เลขาธิการ ก.พ. ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการใน
คณะกรรมการต่างๆ ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย แต่โดยที่เลขาธิการ ก.พ. มีราชการในหน้าที่ที่ต้อง
ปฏิบัติเป็นจำนวนมาก บางครั้งไม่อาจไปร่วมประชุมกรรมการในคณะกรรมการดังกล่าวได้ จึง
มอบหมายให้ผู้ช่วยเลขาธิการ ก.พ. ไปประชุมแทน โดยได้ถือปฏิบัติตามหนังสือ
กระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๒/๓๒๘๑๙ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๙ ที่ขอความเข้าใจ
เกี่ยวกับการเบิกและจ่ายเงินค่าเบี้ยประชุมกรรมการไว้ว่า เมื่อหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมซึ่ง
ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการโดยตำแหน่งไม่อาจไปประชุมได้ ผู้ไปประชุมแทนที่จะรับเบี้ยประชุมได้
ต้องเป็นผู้มีอำนาจทำหน้าที่แทนตามกฎหมาย เช่น รองอธิบดี รองปลัดกระทรวง หรือกล่าวอีกนัย
หนึ่งก็คือ การประชุมคณะกรรมการในคราวที่ผู้ช่วยเลขาธิการ ก.พ. ไปประชุมแทนเลขาธิการ
ก.พ. นั้น จะไม่นับผู้ช่วยเลขาธิการ ก.พ. เป็นองค์ประชุมและไม่จ่ายเบี้ยประชุมให้ผู้ช่วยเลขาธิการ
ก.พ. ด้วย

สำนักงาน ก.พ. พิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่ข้อ ๔๒^๑ วรรคหนึ่ง แห่งประกาศของ

^๑ ข้อ ๔๒ ในกรณีที่กรมใดมีรองอธิบดีหรือผู้ช่วยอธิบดี หรือมีทั้งรองอธิบดีและผู้ช่วยอธิบดี
อธิบดีจะมอบหมายให้รองอธิบดีหรือผู้ช่วยอธิบดีปฏิบัติราชการแทนอธิบดีก็ได้

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีเป็น
ผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองอธิบดีหลายคน ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งรองอธิบดีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้ง
ข้าราชการในกรมซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองอธิบดี หรือข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่งหัวหน้ากองหรือเทียบเท่า
ขึ้นไปคนใดคนหนึ่ง เป็นผู้รักษาราชการแทน แต่ถ้านายกรัฐมนตรีสำหรับสำนักนายกรัฐมนตรีหรือ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเห็นสมควรเพื่อความเหมาะสมแก่การรับผิดชอบการปฏิบัติราชการในกรมนั้น
นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งใดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารอง
อธิบดีหรือเทียบเท่าเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้อธิบดีจะแต่งตั้ง
ข้าราชการในกรมซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองอธิบดี หรือข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่งหัวหน้ากองหรือเทียบเท่า
ขึ้นไป เป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่อธิบดีจะพึงปฏิบัติหรือ
ดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย

คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ กำหนดว่าในกรณีที่กรมใดมีทั้งรองอธิบดีและผู้ช่วยอธิบดี อธิบดีจะมอบหมายให้รองอธิบดีหรือผู้ช่วยอธิบดีปฏิบัติราชการแทนอธิบดีก็ได้ ดังนั้น เลขาธิการ ก.พ. จึงอาจมอบหมายให้ผู้ช่วยเลขาธิการ ก.พ. ไปประชุมแทนเลขาธิการ ก.พ. ได้ และผู้ช่วยเลขาธิการ ก.พ. ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขาธิการ ก.พ. ให้ไปประชุมแทนเลขาธิการ ก.พ. น่าจะมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมรวมตลอดถึงนับผู้ช่วยเลขาธิการ ก.พ. เป็นองค์ประชุมได้ด้วย แต่เนื่องจากปัญหาดังกล่าวนั้นคณะกรรมการกฤษฎีกายังมิได้เคยวินิจฉัยว่าจะกระทำหรือไม่ สำนักงาน ก.พ. จึงขอหารือว่า ในกรณีที่เลขาธิการ ก.พ. ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในคณะกรรมการต่าง ๆ ตามกฎหมาย และเลขาธิการ ก.พ. ได้มอบหมายให้ผู้ช่วยเลขาธิการ ก.พ. ไปประชุมในคณะกรรมการดังกล่าวแทนเลขาธิการ ก.พ. นั้น จะนับผู้ช่วยเลขาธิการ ก.พ. เป็นองค์ประชุมของคณะกรรมการ และจะจ่ายเบี้ยประชุมกรรมการให้ผู้ช่วยเลขาธิการ ก.พ. ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาตามข้อหารือดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนสำนักงาน ก.พ. และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) แล้ว มีความเห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) เป็นส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมตามข้อ ๑๙^๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ประกอบกับข้อ ๔^๓

ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น อธิบดีจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองอธิบดีปฏิบัติราชการแทนอธิบดีก็ได้ แต่ถ้าจะมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทนอธิบดี ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีและให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^๒ ข้อ ๑๙ ให้จัดระเบียบราชการของกระทรวง ดังนี้

- (๑) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น เว้นแต่บางกระทรวงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะไม่แยกส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นกรมก็ได้

ให้ส่วนราชการตาม (๒) และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตาม (๓) มีฐานะเป็นกรม กระทรวงใดมีความจำเป็นจะต้องมีส่วนราชการเพื่อทำหน้าที่จัดทำนโยบายและแผน กำกับเร่งรัด และติดตามนโยบายและแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวงจะจัดระเบียบบริหารราชการโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีสำนักนโยบายและแผนเป็นส่วนราชการภายใน ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงก็ได้

^๓ ข้อ ๔ สำนักนายกรัฐมนตรีมีส่วนราชการดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- (๒) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- (๓) สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
- (๔) สำนักงบประมาณ
- (๕) สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ
- (๖) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ๒๘) พ.ศ. ๒๕๒๘ มีเลขาธิการ ก.พ. ซึ่งมีฐานะเทียบเท่าอธิบดีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงาน ก.พ. และมีรองเลขาธิการ ก.พ. รวมทั้งผู้ช่วยเลขาธิการ ก.พ. เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและช่วยปฏิบัติราชการแทน ตามข้อ ๓๖^๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งตามข้อ ๔๒^๕ ประกอบกับข้อ ๔๓^๖ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ กำหนดว่า ในกรณีที่กรมใดมีรองอธิบดีหรือผู้ช่วยอธิบดี หรือมีทั้งรองอธิบดีและผู้ช่วยอธิบดี อธิบดีจะมอบหมายให้รองอธิบดีหรือผู้ช่วยอธิบดีปฏิบัติราชการแทนอธิบดีก็ได้ ดังนั้น เลขาธิการ ก.พ. โดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๔๒ และข้อ ๔๔^๗ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ จึงมอบหมายให้ผู้ช่วยเลขาธิการ ก.พ. ปฏิบัติราชการแทนในฐานะกรรมการแทนเลขาธิการ ก.พ. ได้ ในกรณีเช่นนี้ผู้ช่วยเลขาธิการ ก.พ. ก็มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับเลขาธิการ ก.พ. ซึ่งเป็นผู้มอบหมายให้ปฏิบัติราชการแทน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงต้องนับผู้ช่วยเลขาธิการ ก.พ. เข้าเป็นองค์ประชุมในการประชุมคณะกรรมการ รวมทั้งจ่ายเบี้ยประชุมกรรมการให้ตามกฎหมายด้วย

(๗) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕ ข้อ ๓๖ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมจะมีเลขาธิการ ผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นเทียบเท่าอธิบดี เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้นให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และจะให้มีรองเลขาธิการ รองผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งรองของตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น หรือผู้ช่วยเลขาธิการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งผู้ช่วยของตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น หรือมีทั้งรองเลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการ หรือทั้งรองผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการ และทั้งตำแหน่งรองและตำแหน่งผู้ช่วยของตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและช่วยปฏิบัติราชการแทนก็ได้

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

^๖ ข้อ ๔๓ ให้นำความในข้อ ๔๒ มาใช้บังคับแก่ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรมด้วยโดยอนุโลม

^๗ ข้อ ๔๔ ให้ผู้รักษาราชการแทนตามข้อ ๓๘ ข้อ ๓๙ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๑ และข้อ ๔๒ มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดหรือผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมอบหมายหรือมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทน ให้ผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งมอบหมายหรือมอบอำนาจ

ในกรณีที่กฎหมายอื่นแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทน หรือผู้ปฏิบัติราชการแทนทำหน้าที่กรรมการ หรือมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในระหว่างที่รักษาราชการแทน หรือปฏิบัติราชการแทนด้วย แล้วแต่กรณี

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๓๓